

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšil pondeljke. Mesečna naročnina: v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.— Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213 Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“. Upravništvo: Marljn trg št. 8. — Telefon št. 44. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Pred otvoritvijo parlamenta.

V četrtek, dne 20. t. m. se sestanejo v Beogradu narodni poslanci. Radikalna vlada se je trudila, da pripravi tekom počinic delovni program za jesensko zasedanje narodne skupščine. Sedaj bodo na vrsti politične skupine in posamezni poslanci, da dokažejo dovoljno razumevanje svojega vzvišenega poklica. Od zavesti, ki jo prinesejo s seboj v skupščinsko dvorano, bo odvisen povoljni razvoj delavskega programa. Na mesto lokalnega patriotizma in strankarske politike mora stopiti državna politika, ki je edino varno jamstvo za napredek na vseh poljih. Politčne skupine in posamezni poslanci so imeli tekom počinic dovolj časa revidirati svoje dosedanje postopanje in ga usmeriti v bodoče tako, kot zahtevajo državni interesi v njihovi celoti.

Za danes ne moremo še natančno ugotoviti, kakšno bo zadržanje poedinih strank. Tako pri slov. klerikalcih kot pri radičevcih so se tekom parlamentarnih počinic zgodile notr. spremembe, katerih dalekosežnost zaenkrat še ni mogoče oceniti. Radič je odšel v tujino in njegovi namestniki še nestrno čakajo na njegove »uspehe«. Korošec pa še vedno lavira in si še ni na jasnem o svoji taktiki v bodočem zasedanju. Brezdomno je federalistični blok, od katerega so nekateri v prvem trenutku pričakovali nekaj izrednega, »skrahiral«. Drugače se pa tudi ni moglo zgoditi. Volilna gesla pač lahko vzdržijo ljudstvo v pasivnem stanju le nekaj časa, trajne uspehe pa more žeti le oni, ki igra z odprtimi kartami.

To nam jasno kaže Narodna radikalna stranka in njeni izkušeni voditelji. Vzrok, da ta stranka raste in se razvija po vsej državi, leži v njeni notranji sili, v življenjski zmožnosti njenega programa, o katerem trdijo celo njeni najzagrizenjši nasprotniki, da odgovarja življenjskim potrebam naše nove domovine. Sistematično blatenje stranke in njenih voditeljev izvira le iz nemoci njenih nasprotnikov in sliči srditemu otroku, ki se valja po tleh in si grize pesti, ker ne more doseči sladkornega lonca. Narodna radikalna stranka je opetovano dokazala, da je sposobna voditi državo na poti napredka in splošnega blagostanja. Uspehi so vidni in tudi pri nas pada mrena raz oči onim, ki so verovali raznim demokratom in drugim. Da ni še vse tako kot bi morali biti, je za vsakogar, ki se le količkaj zamisli v povojno dobo, jasno. Marsikaj pa ni tako, kot slikajo razni črnogledi. Smelo lahko trdimo, da bo zginito vsako nezadovoljstvo, čim se vzbudi v ljudstvu državljanska zavest, ki je, žal še vedno pogrešana. Kot poedinec se vsak človek zadovolji s tem, kar mu je možno doseči, kot državljani pa bi mnogi hoteli, da bodi država — molzna krava.

Nebroj vprašanih finančnih, gospodarskih, socialnih, kulturnih in drugih čaka na svojo rešitev. Parlament pa jih bo uspešno rešil le tedaj, če ne bodo vzplamtele politične strasti in zavedle dela v druge smeri, kjer se bo trtil čas z nebitvinimi podrobnostmi. Sposobnosti poedincev se ne smejo uveljavljati v političnih intrigah, marveč v pozitivnem delu, ki ga zahtevajo državni interesi in gospodarsko blagostanje, kar je trdno ogrodje in varno jamstvo za srečnejšo bodočnost našega ujedinjenega naroda.

Albanski parlament.

Tirana, 17. septembra. (B) Rezent Džaffer Ipi je otvoril v soboto, dne 15. t. m. redno zasedanje albanskega parlamenta. V svojem govoru je naglašal delovanje vlade v zunanji in notranji politiki in je osvetljeval dobre strani zakonskih načrtov, s katerimi se ima baviti parlament. Nadalje je poudarjal, da odgovarjajo notranjemu mirnemu stanju Albanije dobri zunanje-politični odnosi, ki se razširjajo in poglabljajo in postajajo vedno boljše in se zlasti izražajo v trgovinskih pogodbah, tako v prvi vrsti s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in z Italijo. — Za predsednika parlamenta je bil izvoljen s 40 glasovi kandidat vlade Ešref Frašeri, dočim je dobil kandidat opozicije 25 glasov.

!! Zahtevajte povsod !!
JUTRANJE NOVOSTI

Italijanska vojaška uprava na Reki. General Giardino komandant mesta. — Nemiri.

Sušak, 17. septembra. (Z) Danes zjutraj se je nenadoma in tiho izvršila izprememba v mestni upravi. Vlada dr. Depollija je podala ostavko, fašistovske organizacije pa so pozvale generala Giardina, da prevzame oblast, kar je ministrski svet odobril. Tako je sedaj Reka zopet v rokah službene Italije.

Beograd, 17. septembra. (B) Iz Sušaka javljajo, da je predložil podpredsednik reške konstituante Depolli ostavko italijanskemu kabinetu. Italijanska vlada je imenovala na njegovo mesto generala Giardina.

Na Reki so istočasno izbruhnili nemiri, vsled česar je moralo priti vojaštvo v bližino mesta, ki je vzpostavilo red. Nezadovoljstvo in vznemirjenje med prebivalstvom narašča zaradi pomanjkanja živil in neredov. Te vesti se potrjujejo našemu dopisniku tudi na uradnem mestu.

Rim, 16. septembra. Agenzia Stefani objavlja: Italijanska vlada je prejela od podpredsednika reške konstituante Depollija pismo, v katerem naglašala žalostne razmere, ki vladajo na Reki in na trpljenje prebivalstva. Zato podaja ostavko in izjavlja, da je mesto izgubljeno, ako ne vzame italijanska vlada njene usode v svoje roke.

Ministrski svet se je bavil z vsebino tega pisma in jo vzel na znanje, ter je imenoval senatorja generala Giardina za vojaškega guvernerja Reke in mu poveril nalogo, da zagotovi red v mestu in da skrbi za upravo. Ta sklep se je sporočil vladi v Beogradu in vsem ostalim silam.

Izjava italijanske vlade.

Beograd, 17. septembra. (B) Presbiri objavlja: Italijanski opravniki poslov Sunmonte je sporočil danes opoldne v imenu svoje vlade ministrstvu za zunanje zadeve, da ne pomenja imenovanje generala Giardina na Reki nikake izpremembe v današnjem stanju na Reki, niti ne prejudicira eventualnemu sporazumu, temveč se mora smatrati kot nujna odredba proti morebitnim izrednim raznim elementom, čijih aktivnost se je pojavila zadnje dni. V tem smislu je prišel do uverjenja tudi naš poslanik v Rimu Antonijević.

Izjava dr. Zanelle.

Beograd, 17. septembra. (B) V zvezi z dogodki na Reki je imel vaš dopisnik razgovor s predsednikom reške

konstituante dr. Zanelom, ki je v glavnem izjavil, da so tuji, ki so prišli na Reko po vojni, odgovorni za sedanje nezno stanje na Reki. Dr. Zanela je dejal, da se nahaja reško prebivalstvo v veliki bedi. Teror, ki ga izvajajo na Reki, je ogrožil tudi one elemente, ki so bili doslej največji pristaši Italije.

Dr. Zanela meni, da bi bilo za rešitev reškega vprašanja najbolje, ako bi se uprava Reke poverila mednarodni komisiji, ki naj bi napravila red in bi uvedla legalno upravo mesta. Končno je izjavil predsednik reške konstituante, da je treba striktno izvesti rapalsko pogodbo, ako naj bi se ustvarila reška država, ki bi imela vse pogoje za svoj mirni razvoj. Kar se tiče stališča Italije do Reke, je rekel dr. Zanela, da dela Italija na to, da se združi Reka z njo. Zakaj dobri odnosi med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in Italijo, ter interesi Reke zahtevajo, da se rapalska pogodba izvede in spoštuje.

Italijansko vojaštvo v reški okolici.

Beograd, 17. septembra. (B) »Novosti« poročajo z Reke: Nprestanost se dovažajo ital. čete na mejo Reke. Tekom včerajšnjega dne je prišlo v reško pristanišče pet italijanskih vojniških ladij s pehoto in topništvom. Takoj po izkrcanju vojakov so bile čete poslana na svoje postojanke. Doslej je prišlo v okolico Reke 22 pehotnih, 7 topniških in 5 konjeniških polkov.

Rim, 17. septembra. (K) Komentirajoč sklep ministrskega sveta, s katerim se imenuje general Giardino za vojaškega guvernerja na Reki, pravi »Giornale d'Italia«: Z razpustom reške vlade, ki jo je skušal ministrski predsednik Mussolini preprečiti ali vsaj zavleči, je bila postavljena italijanska vlada pred izredno kočljiv položaj. Zakaj Italija ni hotela motiti pravnega stanja, ki ga je ustvarila rapalska pogodba, z druge strani pa se nikakor ne more razpustiti mesto lakoti, bedi in anarhiji. V tem tiči vzrok, da je poslala italijanska vlada generala Giardina na Reko. Mi nismo izizvalci, zaključuje list, in mi nečemo zanetiti požara na Balkanu. Nočemo prekoračiti mej pogodb in ne delamo ničesar od onega, kar nam pripisujejo angleški in drugi listi. Toda pomagati je treba onemu, ki ne more živeti. To je vzrok za naše edino možno postopanje. Javnost more biti pomirjena. Komplikacija ne bo nastala iz tega.

Nadaljevanje pogajanj z Italijo.

Registracija rapalske pogodbe in santmargheritskih konvencij.

Beograd, 15. sept. (D) Vaš dopisnik je zvedel iz vladnih krogov, da je naša vlada skupno z italijansko predložila tajništvu Društva narodov rapalsko pogodbo kakor tudi santmargheritski dogovor in v svrhu registriranja. V vladnih krogih so prepričani, da pomeni ta korak pričetek mirne in končnoveljavne rešitve reškega vprašanja.

(To vest smo prejeli v nedeljo zjutraj, ko je bil naš list že zaključen. Ured.)

Beograd, 17. sept. (Z) Pogajanja paritetne komisije se bodo nadaljevala. Po nasvetu iz Pariza se je izvršila registracija pogodbe pri Društvu narodov in še-le sedaj se lahko pride do odločitve in intervencije. Pogajanja za sporazum se bodo sedaj nadaljevala. V Rimu bodo odločili, kje se naj sestane paritetna komisija. Včeraj so konferirali gg. Panta Gavrilović, Ljuba Nešić, dr. Otokar Rybač in admiral Prica o nadaljevanju dela paritetne komisije.

Beograd, 17. septembra. (Z) Današnja »Politika« piše v uvodnem članku o Jadranu in pravi, da glavni spor z Italijo ni v vprašanju Reke, nego v

vprašanju Jadrana. Naglašala italijansko ekspanzivnost na naš račun in pravi, da je v Italiji izvedena že popolna mobilizacija javnega mnenja, in da je to treba izvesti tudi pri nas. Mi še nismo vsi prožeti z mišljenjem, da je že skrajni čas nastopiti! Pri nas je tudi nekaj takih elementov, ki deloma iz nepoučenosti, deloma vsled plemenskega stališča smatrajo Jadran in reško vprašanje kot neko specifično hrvatsko vprašanje in potemtakem mislijo, da tega vprašanja ni treba upoštevati. Treba je že enkrat prekiniti s takim pojmovanjem, ker je vprašanje Jadrana in Reke vprašanje cele države, torej vseh Srbov, vseh Hrvatov in vseh Slovencev v enaki meri, kakor je vprašanje konsolidacije in reda v Makedoniji in Črni gori za vse Hrvate in vse Slovence, kakor tudi za vse Srbe enako. Na Jadranu je lahko samo eden gospodar. Usoda in priroda sta določili nas za gospodarje, ker je dala nam, a ne Italijanom, na otokih bogato obal, sposobno za močne vojaške baze.

pirati moralno in gmotno oba ostala člana tropsporazuma.

ARETIRAN VOHUN.

Beograd, 17. septembra. (B) Iz Velike Kikinde javljajo, da je bil na kolodvoru prijet eden naznevarnejših vodij freidentistov, Franjo Goga. Pri preiskavi so našli pri njem dokumente, iz katerih je razvidno, da je prišel Goga iz Madžarske v našo državo vohunit.

Iz Španske.

Madrid, 17. septembra. (K) Zupan je odstopil. Občinski svet, ki ima večnoma pristaše Romanonesa, bo najbrže tudi odstopil.

Novi nemški reparacijski načrt.

Ustanovitev kontribucijske banke.

Berlin, 16. septembra. (K) Danes objavljeni resnični reparacijski načrt nemške vlade predvideva zlato hipoteko na celokupni nepremakljivi posesti države v višini približno 20%. Vse delniške družbe povišajo svoj akcijski kapital za 25%. Nove akcije dobi država. Država odstopi celokupno hipoteko kontribucijski banki, ki odkaže upravičenim zveznim državam eno milijardo. Nemška kontribucijska banka se upravlja od Nemcev in članov antante v enakem številu. Predsednik bi lahko bil pripadnik kake nevtralne države.

Višina zlate hipoteke, ki jo upravlja kontribucijska banka, bo v kratkem določena skupno z upniki. Ta višina odgovarja višini celokupnih dogovorjenih reparacijskih dolgov. Kontribucijska banka izdaja obligacije, ki odgovarjajo reparacijskemu dolgu. Ako bi zvezna oblast morala prevzeti jamstvo za obligacije, ki se še ne dajo prodati, bi odgovarjajoči zneski, ki gredo v dobro nemškemu dolgu, bili zajamčeni s posebnimi nemškimi dohodki, n. pr. s carino. Država je upravičena te obligacije v gotovih slučajih kupiti nazaj.

Društvo narodov in Avstrija.

Zeneva, 16. sept. (Br.) Pri debati o dvigu Avstrije, ki ga je udeležilo Društvo narodov, je imel v zasedanju društva naš delegat g. Avramović govor, v katerem je dejal med drugim:

Positivni in konstruktivni rezultati finančne in gospodarske obnove Avstrije so dokaz, da Društvo narodov ni kot si nekateri mislijo, ne da bi si upali tega glasno izreči, čisto teoretična in akademska institucija. Še pred dvema letoma se je obupavalo nad uspehom, nihče ni videl izhoda, kako pomagati Avstriji, ki je bila toliko trpela in kate-

re pogin bi imel posledice, ki bi se dale težko predvideti. Takrat smo bili vsi enoglasno mnenja, da morejo trije faktorji pomagati rešiti Avstrijo, ne samo v dobro Avstriji sami, temveč tudi v interesu njenih sosedov in vsega sveta, kajti dokazano je, da so interesi narodov zavisni med seboj, ne samo iz materialnega, ampak tudi iz moralnega stališča. Ti trije faktorji so bili: avstrijska vlada sama, avtoriteta Društva narodov in slednjič velika avtoriteta javnega mnenja. Danes moremo reči, da so vsi ti trije faktorji na čudovit način izvršili svojo dolžnost.

Madžarska predrznost.

Zeneva, 16. sept. (Br.) V peti komisiji Društva narodov, ki se je bavila z intelektualnim sodelovanjem, je porabil madžarski delegat g. Berceviczy svoj govor za »neodrešeno Madžarsko«. Rekel je, da je Madžarska izgubila dve tretjini svoje dežele in svojega naroda in celo vrsto kulturnih in znanstvenih stitij.

Odgovoril mu je pa takoj jugoslovenski delegat g. Abramović, ki je dejal,

Narodna skupščina.

Beograd, 17. septembra. (Z) Predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović je bil včeraj v avdienci pri Nj. Vel. kralju, katerega je obvestil o delovnem programu narodne skupščine.

Beograd, 17. septembra. (Z) Včeraj dopoldne sta posetila g. Pašiča ministra gg. dr. Perić in Trifković. Gospod Pašić je odločil, da se skupščina sestane 20. t. m. na izredno zasedanje in da reši zakon o taksah, nato pa bo razpravljala o proračunskih dvanajstih, nakar bo izredno zasedanje zaključeno. Skpščina bo sklicana na redne jesenske seje, medtem časom pa bosta poslovala zakonodajni in finančni odbor.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 17. septembra. (Z) Na današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o politični situaciji, nastali po registraciji rapalske pogodbe. Predčitala so se poročila g. dr. Ninčiča in g. Antonijevića. Nato so se proučavali predlogi o načinu, kako se naj vodijo pogajanja o reškem vprašanju. Rim, Beograd in Zeneva so v stalnem telegrafskem stiku. Ker je razburjenost na obeh straneh popustila, se vodijo razgovori precej skrbno.

Razven tega se je sklepalo o vstopu zakona o uradnih in o ustroju vojske v veljavo. Ker je razvrstitev častnikov po skupinah že gotova, se bodo po izjavi ministra financ častnikom začeli izplačevati prejemki po novem zakonu že s 1. oktobrom t. l. Kredit za to bo jemal minister financ iz povišanih taks. Na prošnjo beogr. občine je min. svet pooblastil min. financ, da občini da posojilo v znesku 4 milijonov dinarjev. Sklepalo se je tudi o malih resornih kreditih.

Beograd, 17. septembra. (B) Minister vojne in mornarice general Pešić je bil danes dopoldne na dvoru, kjer ga je sprejel Nj. Vel. kralj Aleksander v avdienci.

Zemljoradniki in kmetijci.

Beograd, 17. septembra. (B) »Vreme« piše o odnosih med zemljoradniki in samostojno kmet. stranko za Slovenijo: Pričakuje se, da pride v kratkem do oficijelne rešitve glavnega odbora zemljoradniške stranke o vstopu kmetijcev v skupno organizacijo. — Vendar pa se more že danes reči, da je vstop bivšega poljedelskega mini-

stra Puclja, v zemljoradniški klub dovršeno dejstvo. Pojavljajo se gotove težkoče, ker so nastale v zemljoradniškem klubu struje proti g. Puclju, ki se je kot poljedelski minister preveč eksponiral, zagovarjajoč interese izvoznih čarjev. Zato mislijo nekateri člani kluba, da bi bilo najbolje v interesu skupnega dela, ako bi g. Puclj podal ostavko na svoj poslanski mandat. Na njegovo mesto naj bi prišla druga oseba iz kmetijske stranke.

JUŽNA ŽELEZNICA.

Dunaj, 17. septembra. (K) Južna železnica objavlja: Danes je bila pod predsedstvom predsednika upravnega sveta dr. Weberja seja upravnega sveta južne železnice, katere so se udeležili zastopniki vseh držav in Association Nationale. Generalni ravnatelj dr. Fall je poročal, da sta Italija in Jugoslavija že predložili ratifikacijske listine rimskega dogovora in tranzitnega sporazuma v Rimu. Tudi Madžarska je ratificirala v Rimu rimski dogovor in tranzitni sporazum. Vse tri države so se definitivno odločile, da se poslužijo pravice do plačevanja letnih anuitet, ki jih predvideva rimski dogovor o južni železnici.

ARETACIJE KOMUNISTOV V BOLGARSKI.

Pariz, 17. septembra. (B) Uradno poročajo iz Sofije, da je bil tamošnji policijski šef umorjen pri demonstracijah, ki so jih priredili komunisti. Tekom zadnjih dni je bilo aretiranih v Sofiji 132 komunistov, pe deželi pa več sto.

Nesreča.

Melbourne, 17. sept. (Reuterjev urad.) Ob priliki, ko sta dva voza cestne železnice trčila drug ob drugega, je bilo 80 oseb ranjenih, med temi 14 težko. —

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 17. septembra. (K) V Avstriji je lepo vreme, deloma je oblačno. Vreme se začneja počasi slabšati. Vremenska napoved: Zgoščanje oblakov, proti večeru morada padavine, gorki južni vetrovi.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Neoporečna moč usode« II. del.
Kino Ideal: »Most vzdihljajev«.
Kino Tivoli: »Nihče ne ve«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Piccoli na Dunajski cesti in Rakuški na Karlovski cesti.

poročilo.

Gospodarstvo

Nova davčna bremena.

(Vojnica, prej vojaška taksa in prispevek za vojaška vozila.)

Službene Novine iz dne 6. septembra 1923, št. 203 objavljajo zakon o ustroju vojske in mornarice, s čigar materialnim delom sta se na novo uveljavila dva državna davka, namreč vojnica, ki se pri nas pobirala dosedaj kot vojaška taksa, in poseben davek za vozila, ki se bo pobiral v višini invalidskega davka od vseh davčnih zavezancev.

1. Vojnica.

Vojnico bodo plačevali za službo v vojski ali mornarici stalno ali začasno nesposobne osebe, dalje zadržane, premoženja in podjetja onih oseb, ki se na katerikoli način ognejo zakoniti službi v vojski ali mornarici ali ki vsled zapore ali izgube državljanstvih pravic ne morejo osebno služiti. Plačila vojnice so oproščene osebe, ki prejemajo invalidsko podporo ali ki so se ponekod v vojni službi in končno osebe, ki so umobolne, gluhe, slepe ali hrome ter

nesposobne za katerokoli delo, ako plačajo manj nego 20 Din neposrednih davkov. Vojnica znaša za osebe, ki so za službo stalno ali začasno nesposobne 50%, za vse druge, ki se ognejo službi ali ki ne morejo vsled zapore itd. osebno služiti, pa 100% vsakega neposrednega davka. Plačilna obveznost traja od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta. Za plačilo vojnice jamčijo roditelji vojnici zavezane osebe.

V Sloveniji se je z uveljavljanjem vojnice dosedaj položaj bistveno poostil ne le glede dobe plačilne obveznosti, ki je podaljšana za 5 let, torej na 30 let, ampak tudi glede odmerne podlage. Odmerno podlaga je tvorila do sedaj le dohodnina, v prihodnje se bo pa vojnica odmerjala od vsote vseh neposrednih davkov. Vsled tega se bo krog plačilnih zavezancev izdatno razširil, ker bodo vojnico plačevali tudi osebe, ki so bile plačilo vojnice takse oproščene, ako njihovi skupni dohodki niso dosegli vsote 2500 Din na leto.

Nasprotno pa so razbremenjeni roditelji oseb, ki so dosedaj bili zavezani plačevati takozvano roditeljsko takso, ker bodo v bodoče te takse oproščeni, pač pa bodo jamčili za plačilo njihovim sinovom predpisane vojnice.

2. Prispevek v remontno-vozarski fond.

Za kritje stroškov povodov nabave in vzdrževanja potrebnih konj za topničarsko vprego, jahalnih konj in volov, mornarskih in suhozemskih prevoznih sredstev in drugih potrebščin za vozila, dalje za plačilo odškodnine za živino in prevozna sredstva, ki se odvzamejo posestnikom v mirnem ali vojnem času, se bo poleg davka pobiral poseben pribitek za vozila in stekal v poseben remontno-vozarski fond. (Remontno-komorski fond.)

Pribitek za vozila bodo plačevali vsi davkoplačevalci v višini invalidskega davka. Plačila pribitka so oproščeni le oficirji, stalni vojaški duhovniki, kapelniki in tehnični poslovodje v aktivni službi, dalje parobrodna društva in lastniki plovnih objektov (razen luksuznih) na morju in rekah glede teh objektov.

Dosedaj se je enak prebitek v obliki 5% dokladi na neposredne davke po št. 72. zakona o ustroju vojske pobiral edino na ozemlju bivše kraljevine Srbije.

Zakon o ustroju vojske in mornarice je stopil v veljavo z dnem 6. septembra 1923. Iz praktičnih razlogov bi bilo priporočljivo, da bi se vojnica in novi pribitek začela pobirati v Sloveniji šele od dne 1. januarja 1924, ker bi pobiranje od kateregakoli datuma sredi leta povzročilo tako davčnim ura-

dom kakor davčnim zavezancem obilo dela in zmešnjav.

Predno se začne pobirati nova davka v Sloveniji se mora v interesu izenačenja novih bremen v novi finančni zakon poskrbeti za postavno določilo, da se dohodnina, ki se pobira v nekaterih pokrajinah, ne vsteva v odmerno podlago za vojnico in invalidski davek, ker bi bile sicer pokrajine, v katerih se ne pobira dohodnina (Bosna in Hercegovina, Srbija in Crna gora) z novimi davki manj obremenjene nego ostale pokrajine, ki plačujejo na dohodnini več nego znašajo vsi ostali donosni davki.

Opozorjamo naše poslane in gospodarske korporacije, da povodom razprav o finančnem zakonu za leto 1923/24 poskrbe za popolnitev obstoječih določil glede obeh višje navedenih novih zakonov.

Polom trgovske firme v Skopju. Skopljansko sodišče prve stopnje je otvorilo stečaj nad celokupno imovino firme Borisavljevič in Sapundžić iz Skopja.

Glavni urednik: Ivan Podražaj.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Premog, cement in strešna opeka

stalno v zalogi pri

H. Petrič, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Skladišče: »Balkan«.

Tel. 366

Pisalni stroji, potrebščine itd.

Mehanična delavnica (popravljalnica) LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 61/1. L. Baraga.

Edmond et Jules de Goncourt:

Renée Mauperin.

(Roman.)

(Nadaljevanje.)

Naučili ste me, žogatiz bedaki. Dolžna sem vam mnogo tega, kar mislim, mnogo tega, kar sem, malo tega, kar sem vredna. Hotela sem vam vrniti to z dobrim in trdnim prijateljstvom, vam dati iz vsega srca kot tovarišu nekaj ljubezni, ki jo imam za svojega očeta... in Renéein glas je postal pri teh besedah resen.

— Kaj je to? je dejal g. Mauperin, ki je vstopil in zagledal Denoiselovo risbo. — To naj bo moja hčerka? Kakšna potvorba! — In vzel je album in strgal list.

— Joj, papa — je zaklicala Renée — in jaz sem jo hotela ohraniti za spomin!

XII.

Lahen voz, v katerega je bil zaprežen en konj, je odvedel rodbino Mauperin po cesti proti Samoisu. Renée je bila vzela vajeti in bič iz rok brata, ki je kadil poleg nje.

Gosp. Mauperin je bil dobre volje radi vožnje v svežem zraku in se je zabaval z ljudmi, ki so jih srečevali in jih veselo pozdravljali. Gospa Mauperin je bila zamišljena in je molčala. Zatopljena v samo sebe je pripravljala vso svojo prijaznost za grad.

— Mama, zakaj tako molčiš — je dejala Renée — ali se to ne spodobí?

— O, gotovo se spodobí — je odvrnila gospa Mauperin — toda moram ti reči, da me ta obisk malo vznemirja... in brez Henrija... Zdi se mi, da je ta gospa Bourjot tako hladna! V tej hiši je nekaj tako visokega. O, moj Bog, nikakor mi ne imponirajo. Dobro vem, odkod imajo svoje milijone, od iznajdbe, ki so jo kupili od ubogega delavca za par soldov...

— Toda, gospa Mauperin — je dejal g. Mauperin — saj to so morali kupiti več kot...

— Vkljub temu se ne počutim dobro pri takih ljudeh.

— Vi ste res dobra, da se brigate...

— Če previsoko vihajo nos, se jih zaničuje, je dejala gospodična Mauperin in udarila konja z bičem, tako da se je odgovor izgubil v ropotu dir.

Nejevolja gospe Mauperin je bila opravičena in imela svoje vzroke. V hiši, v katero so se peljali, je bilo vse preračunano na to, preplašiti ljudi, jih poniževati, jim na vse načine pokazati njih manjvrednost. Denar je bil takorekoč razstavljen v izložbi, premoženje premišljeno postavljeno na

oder. Razkošje je skušalo poniževati prišleca na vse mogoče načine, z nasilnimi in rafiniranimi oblikami luksusa, z visokimi stropi, z nesramnimi obzori lakajev, s portirjem z veliko srebrno verigo, ki je stala v predsobi, s plosko posodo, na kateri so jedli, s knježimi navadami, s katerimi so sedali za mizo. Saj so celo bile, če so bili sami, mati in hčere dekoltirane, kot na kakem malem nemškem dvoru.

Gospodar in gospodinja sta odgovarjala temu tonu svoje hiše in ga podpirala. Duh njih notranjosti, njih življenja, njih obnašanje je bil v njih vtelesen. Mož si je bil vse, kar je imel, izposodil pri angleški »gentry«: navade, obleke, žgane zalize in resnost svoje zunanosti. Žena je s svojo izvanredno eleganco in vso sušo visoke meščanske družbe na občudovanja vreden način kazala Ponos Milijona. Njih visoka uljudnost in prijaznost se je takorekoč poniževala do drugih ljudi. Celotni okus je imel nekaj prešernega. Gosp. Bourjot ni zbiral niti slik, niti umetnin: pač pa je imel zbirko

dragih kamnov, v kateri je kazal rubin za petindvajsetsto frankov, enega najlepših v Evropi.

Družba se ni spodbikala nad to razstavo denarja in salon Bourjotjevih, ki je postal znamenit vsled svoje izrazite opozicijske smeri, je bil eden izmed treh ali štirih velikih salonov v Parizu. Napolnil se je z obiskovalci po dveh ali treh zimah, ki jih je gospa Bourjot pod prevezo svojega zdravja preživela v Niceu in za časa katerih je napravila iz svoje hiše pravzaprav hotel, ki je bil odprt vsem velikašem, bogatašem in znamenitim osebnostim, ki so se vozile mimo. Pri koncertih je pustila gospa Bourjot obdvojati svoj krasen glas in godbeno nadarjenost. Tu so se sestajali prvi krogi Evrope s pariškimi, svet vede, visoke družbe in visoke filozofije, kakor tudi svet čiste estetike. Iz političnih krogov so zahajali tjakaj mnogi orléanski in nekaj liberalcev, med njimi prav pridno Henri Mauperin. Od teh se je ločilo

par légitimistov, ki jih je privedel soprog v salon svoje žene, kajti g. Bourjot je bil légitimist.

Pod restavracijo je bil carabonare. Bil je sin prodajalca sukna, njegov rod in ime Bourjot sta ga pri vstopu v življenje napravila za velikega sovražnika plemenitašev, gradov in Bourboncevi. Vstopil je med zarotnike in se tu sestal z g. Mauperinom. Udeležil se je vseh vstaj. Po letu 1830 se je pa malo pomiril in se je samo še norčeval iz kralja, ki mu je ukradel njegovo republiko. Čital je »La National«, pomiloval narode, zaničeval parlamente, grmel proti Guizotju.

Nenadoma pa je prišla revolucija l. 1848. Prišel je socializem, čas, ko ni imel denar nobene veljave, in načrti velikih davkov, vse kar za časa revolucije plaši ljudi, ki imajo denar. Ideje g. Bourjotja so se naenkrat spremenile in zajedno tudi njegovo politično prepričanje. Strmoglavlil se je v načela reda, vrnil se je v Cerkev kot k orožništvu, k božjemu pravu kot k absolutni avtoriteti

Brez posebnih obvestil!

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo, da je dne 5. septembra t. l. ob 1/3 uri zjutraj v Radečah pri Zidanem-mestu nenadoma preminula ga.

Ana dr. Tavčarjeva,
roj. Rogličeva

Pogreb pokojnice se je vršil dne 13. septembra t. l. v Krškem. Pravočasna objava pogreba je morala vsled negotovosti, kje se bo pogreb vršil, izostati, ker so nastale razne zapreke radi nameravanega prevozatrupa pokojnice v Litijo.

Vsem, ki so spremlili pokojnico k zadnjemu počitku in nam podali znake sočustvovanja na težki izgubi, izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Ko.,
Jesenice.

Stavbna vodstva:
LJUBLJANA, DOMZALE,
ZAGREB.

Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Eau de Cologne Louis XIV.
se odlikuje posebno s svojim finim ugodnim, osvežujočim vonjem, ter se porablja kot parum in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa. Cena 1 l. Din. 150
1/2 l. Din. 80. Steklenico je prinesiti seboj.

Uran-Parfumerija
Ljubljana, Mestni trg 11.

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
izdelovatelj
dežnikov
Zaloga
sprehajalnih
palc.
Popravila točno in solidno

Pozor! Pozor!

VOZNI RED
vseh železniških, poštinskih in avtomobilnih prog v Sloveniji
s priložljivo na inozemske proge, z kurzno karto Slovenije v merilu 1:475.000.

Je ravnokar izšel!

Vseblina:
I. Splošni del: Cene za poštne vožnje. Železniška tarifa za prevoz potnikov in prtljage. Maksimalna tarifa za izvoške. Kolkovine. Konzultati. Poštne pristojbine. Pristojbine za železniške nosače. Wažne telefonske številke.
II. Železniški vozni red: Direktni, spalni in jedilni vozovi. Odhod in prihod vseh potniških vlakov. Pregled vseh železniških prog.
III. Početni vozni red: Poštni, avtomobilni.
IV. Seznam postaj.
V. Priloga: Kurzna karta Slovenije v merilu 1:475.000 z vsemi železniškimi programi in postajami, vse poštne in avtomobilne proge, vse poštne urade z označbo, če ima pošta brzojav oziroma telefon.

Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah za ceno 15.— Din.

Direktna naročila sprejema
Zvezna tiskarna in knjigarna
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1.

Ivan Zakotnik LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 49.
Tel. 379 mestni tesarski mojster Tel. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrižja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

MALI OGLASI:
Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davčino vred.

Za leto 1924.

Žepni koledar
z notezom (12 × 7 cm)

Mali koledarček
(6 × 4 cm)

Zvezne tiskarne in knjigarne v lični in prvovrstni izdelavi se dobi po vseh knjigarnah in trgovinah z papirjem.

Direktna naročila sprejema
Zvezna tiskarna in knjigarna
v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

Francoske in nemške
prevode vseh vrst iz in razne jezikovne izvršuje in preskrbi sodniško overovljenje prof. dr. Pavel V. Brežnik, sodno zapri-seženi tolmač, uraduje dopoldne na realki, popoldne Dalmatinskega ulica 2/II. nadst. levo.

Poslovodja
izurjenega v trgovskih poslih s primerno kavejo za Ljubljano in prodajalno za deželo sprejme Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo. Plača po dogovoru, nastop takoj ali 25. oktobra. Pismene ponudbe s pričetki do 20. septembra t. l., osebna zgleditev vsak dan med 4. in 6. uro v pisarni Gospodarskega c. št. 2, Ljubljana. Načelstvo.

Stanovanje
najmanj dve sobi išče srednješolski profesor poročen, brez otrok. Naslov v upravl. lista.

Zastopstvo
katerekoli stroke za Stajersko, prevzame večja tiskila v Celju. Pisarna in lepo, suho, obsežno skladišče pri kolodvoru. Ponudbe na upravl. lista.

Dva dijaka
se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov v upravl. lista.

Knjigovodja
samostojen, obenem perfekten korespondent (slovensko nemško, italijansko in francosko) z večletno prakso, v vseh pisarniških poslih dobro versiran, agilen, dober organizator išče primernega mesta. Gre tudi na deželo. Nastop takoj. Cenj. dopisi pod »Zanesljiv«, na upravl. lista.

Dobrosrčnim in premožnim slojem. Invalidna družina brez vseh dohodkov, katere oče je invalid z 100% dela nezmožnostjo, mati pa tudi slaba, brez strohe in brez premoženja, skratka brez vsega, prosil dobrosrčne premožne sloje, da bi ji pomagali, bodisi v denarju, živčju ali obliki, ker so otroci vsi nagi in lačni. Naslov se izve v glavnem tajništvu NRS v Ljubljani.

Izvršuje se
prevajanje in korespondenca v srpskem nemškem francoskem in italijanskem jeziku. Naslov pri upravl. Jutr. Novosti.

Specijalna mehanična delavnica za popravilo pisalnih in računalnih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 61.

Mehovano sobico,
majhno, s posebnim vvhodom like služkinja za takoj, najraje v parterju ali dvorišču. Ponudbe s ceno upravnistvu lista.

Velika izbira
otroških vozičkov, dvokoles in motorjev. Orionetto, Motoretto, Omega, D. K. W., kakor tudi šivalnih strojev po nizki ceni. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni stroji. — Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Hišnim posestnikom
plačam 5.000 K mesečno za stanovanje v stari hiši 8 sob s pritlik v Ljubljani, Dr. Arneja, Ljubljana, Gradišče 4.

Sotrudnike
iz raznih mest in trgov Slovenije, sposobne za posredovalne in informacijske posle za večje socijalno in trgovsko podjetje v Mariboru, dobe postranski zaslužek event. stalno mesto. Samo pismene ponudbe pod »Informator« Mar-Stan, Ro-tovski trg 1.

Stanovanje
ali večjo prazno sobo tudi v okolici išče iz Trsta izgnana družina državnega uradnika. Nujno. Ponudbe na Andrej Škulj, Resljeva cesta 24/II.

Posestvo
66 oralo, 36 oralo, lov telega gozda z živino in celoletno 1.000.000 K, polovico se plača tekom 2 let. grajščini slična, s parkom za tovarno.

Vila, Posedstva, grajščine z žago od 3 do 175 oralo.

Gostilna
na prometnem mestu v Mariboru ugodno plačilo.

Trgovske
hiše, tovarne, vile, proda realiteta pisarna Zagor-ski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Parcela v Rožni dolini
z živo ograjo sadonosnikom 370 m² na vogalu dveh ulic lepa solinčata lega, pripravljena za zgradbo eno ali dveh družinskih vile se proda. Ponudbe pod »Redkost« na upravl. lista, cesta št. 19.

Lepa soba
v bližini univerze se išče za boljšega dijaka filozofa z 1. oktobrom. Cena s kurjavo, razsvetljavo in event. jutranjo kavo, pod »Lepa soba« upravi tega lista.

Stanovanje
najmanj 2 sobi išče zakonski par brez otrok. Nagrada: eno leto francoske ure zastoj. Plačava tudi visoko najemnino. Najina naslov v upravl. lista.

Priporoča se
konfekcija, krojačnica za dame in gospe po meri, po najmodernejših žurnalih. Brata Brunske, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Vpokojenec
želi dopisovanja z vpokojenko. Pismene ponudbe pod »Obritnik« na upravl. lista.

Sprejme se
pekovski vajenec in vajenka za mešano trgovino, starost ne pod 14 let. Sprejmeta se samo iz dežele. Poizve se pri Ivan Vrtičnik, Ljubljana, Tržaška cesta št. 19.

Rabljeni pisalni stroji
najboljših znamk, dobro popravljani, napredaj. Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica — telefon 100.

Blazine, žima
morska trava. Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tiskila za izdelavo klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Za svoj dom
kot temelji kamen ali preskrba za družino je tudi od nečlanov vsaka vloga od 10 Din dalje. Zelo ugodno obrestovanje pri »Mojmir« registr. kreditni in stavbni zadrugi Maribor, Ro-tovski trg 1. Posluje vsako sredo in nedeljo od 9 — 11 ure dopoldne.

Ugodna prilika!
Proda se 80 kom. lončenih peči razne velikosti in še v prav dobrem stanju. Interesenti naj se obrnejo na upravl. hotela »Slon« Ljubljana.

Zamenja se
stanovanje, soba in kuhinja, prtiliže v Rožni dolini za ena koga v mestu ali izven.